

Pædagogisk læreplan + evaluering

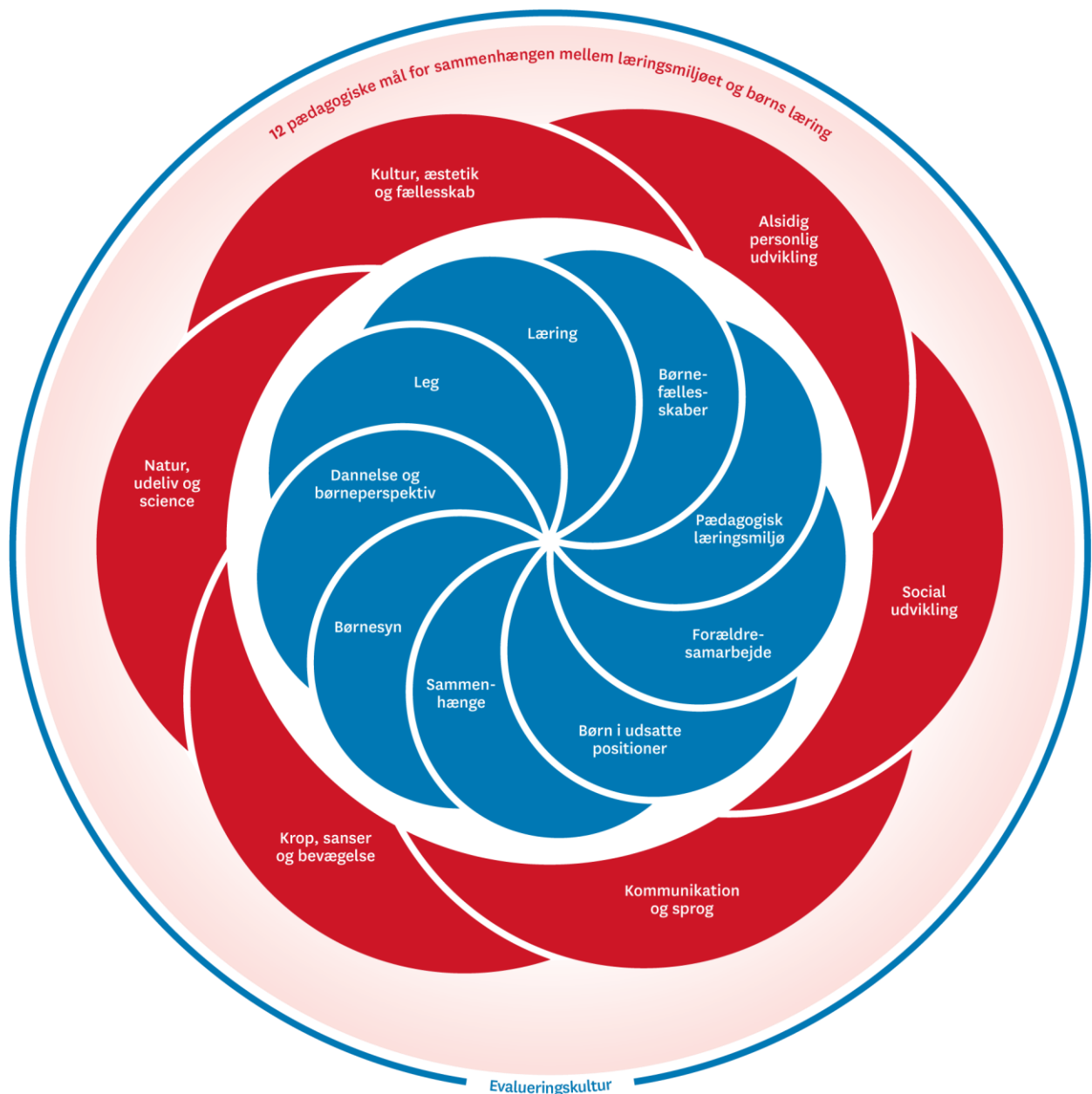
Vuggestuen Æblehaven, Klynge IBØ H

2022

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse.

Hvem er vi?

Æblehaven ligger på hhv. Svendborggade og Fåborggade på Østerbro.

Vuggestuen er normeret til 72 børn fordelt på seks stuer. Selv om vi er normeret til 72 børn, valgte vi at lukke en stue ned i 2019 pga. faldende børnetal på Østerbro.

Stuerne er fordelt på to huse med hver deres legeplads. Dog er husene kun adskilt af en gård, så vi ligger meget tæt på hinanden – og samarbejder som en helt alm. vuggestue i dagligdagen.

På stuerne er målet at der er ansat to pædagoger og en medhjælper til 12 børn.

Omsorg, udvikling og relation er centrale begreber i vores praksis. Vi tror på, at mennesker udvikles ved at blive mødt med anerkendelse.

Som personalegruppe er vi interesserede i, løbende at understøtte en høj pædagogisk faglighed, som bl.a. betyder nærværende voksne, der ud fra den aktuelle børnegruppe tilrettelægger rammerne for en god hverdag med mulighed for fordybelse, udforskning, leg og læring uden for mange afbrydelser for børnene. Vi anerkender børnenes forskelligheder og ser det som en styrke for fællesskabet.

Æblehaven er en del af Klynge IBØ H

Klynge IBØ H består af 4 institutioner på Østerbro: Vuggestuen Æblehaven, Villa Nova, Slottet, Kennedygården. Klyngen er en ren 0-6 års klynge, og det gør at vi kan fokusere vores faglighed på netop vuggestue og børnehavebørn. Klyngen har et ledelsesteam bestående af en klyngeleder og 3 pædagogiske ledere. Der er ca. 85 pædagogiske medarbejdere fastansat i klyngen. Klyngen har en forældrebestyrelse bestående af forældrerepræsentanter fra de 4 institutioner.

Indhold

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	2
Hvem er vi?	3
Pædagogisk grundlag	5
Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	6
Pædagogisk læringsmiljø	8
Samarbejde med forældre om børns læring	10
Børn i udsatte positioner	12
Sammenhæng til børnehaveklassen	13
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	17
Inddragelse af lokalsamfundet	17
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	18
De seks læreplanstemaer	20
Alsidig personlig udvikling	20
Social udvikling	22
Kommunikation og sprog	24
Krop, sanser og bevægelse	26
Natur, udeliv og science	28
Kultur, æstetik og fællesskab	30
Evalueringskultur	32

Pædagogisk grundlag

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

FN's Børnekonventions fokus på barnets ret til leg og medbestemmelse står centralt i danske dagtilbud. Dette medfører en forpligtelse til at give alle børn medbestemmelse og skabe læringsmiljøer, der tager udgangspunkt i børnenes perspektiver, og hvor den børneinitierede leg fremmes af det pædagogiske personale, som værner om børnenes egne initiativer, fantasi og virkelyst.

I det gode børneliv er der plads, tid og ro til at være barn - det at være barn har en værdi i sig selv. Børn har derfor ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo. Børn opfattes grundlæggende som kompetente og selvstændige, samtidig med at børn har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra det pædagogiske personale.

Børns medinddragelse, stemme og bidrag er vigtige elementer i det pædagogiske arbejde, så børn oplever sig set, forstået og værende værdifuld – hvilket er grundlaget for deres selvforståelse og demokratiske dannelse. Vi vil fremme børns dannelse, hvor barnet som aktiv deltager forankrer værdier og viden i egen personlighed som rettesnor for at orientere sig og handle som et hensynsfuldt, kritisk, demokratisk individ. Det pædagogiske personale inviterer derfor barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarligt for at skabe. Dannelse, ligestilling og demokrati medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur.

Børns spontane og selvorganiserede leg anerkendes, respekteres og gives betydelig plads i hverdagen. Det pædagogiske personale har ansvar for at være opmærksomme på, hvordan legefællesskaberne blandt børnene udvikler sig. Det pædagogiske personale vurderer, om det er nødvendigt at være med til at rammesætte børnenes lege, så alle børn trives og udvikles i legen, prøver nye roller og sociale kombinationer og har en positiv oplevelse af at være med i fællesskabet. Det pædagogiske personales rammesætning og deltagelse i legeaktiviteter, giver også mulighed for at inddrage børn uden for legen, så de inviteres ind i fællesskabet.

Børn og det pædagogiske personale, er fælles om at skabe det sociale rum, hvori de enkelte børn lærer, udvikles og dannes - al leg, dannelse og læring sker i et socialt samspil og fællesskab med de øvrige børn og det pædagogiske personale. Der er i hverdagen plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle børn, dannelse af nye relationer og mulighed for at prøve forskellige roller mv. Det er det pædagogiske personales komplekse men vigtige opgave, at der skabes en balance mellem individ og fællesskab og der skabes muligheder for, at

børn kan indgå i fællesskaber og etablere venskaber på tværs af baggrund, alder, køn og kultur.

Børns trivsel, læring, udvikling og dannelse sker gennem udvikling af trygge pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og der tages udgangspunkt i et børneperspektiv. Trivsel, udvikling, læring og dannelse hænger uløseligt sammen. Børn kan f.eks. ikke trives uden udvikling og børn kan ikke lære uden at trives. Kerneopgaven er derfor at drage omsorg for børnene ved at skabe et trygt pædagogisk læringsmiljø, hvor alle børn i passende omfang stimuleres og udfordres, så deres trivsel, læring, udvikling og dannelse bedst muligt understøttes. Dette gøres bl.a. ved at det pædagogiske personale systematisk arbejder med mindre og aldersopdelte grupper af børn.

Evaluering af Børnesyn, dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Stuerne er indrettet i forskellige legezoner, der skal opfordre og stimulere til forskellig leg - eks. konstruktionshjørne, rolleleg mm.,

Hele Æblehaven har fået en totalindretning i foråret 2021, hvor muligheden for forskellige legezoner er til stede. Nogle af stuerne mangler dog stadig at komme helt i mål, ved bl.a. at tydeliggøre og definere zonerne endnu tydeligere.

Vi arbejder med inddeling af børn i mindre grupper, og er desuden opmærksomme på de børn som står ude for grupperne eller leger meget alene. Vi matcher børnene efter deres behov ved sammensætning af grupper. Børnegrupperne er som udgangspunkt inddelt efter alder, men personalet i æblehaven er gode til at se barnets udviklingsniveau, og evt. behov for at blive flyttet i en gruppe med ældre/ynge børn.

Vi har i 2021 arbejdet på vores professionelle feedback-kultur, og kan mærke en større sikkerhed i vores faglighed, i forhold til kollegial sparring, samt viden om hvornår og hvordan man indkalder yderligere støtte – eks. Via ressourceforum.

Vi har fokus på gruppedynamikker og rollelege samt at børnene får oplevelser med at lege forskellige roller. Personale er selv deltagende i lege, og agerer rollemodeller samt følger med på børnenes spor. Vi vil gerne have et større fokus på børnenes medinddragelse og medindflydelse samt hvordan vi kan få de planlagte aktiviteter til i højere grad at afspejle børnenes interesser.

Vi forsøger så vidt muligt at planlægge aktiviteter og aktivitetsforløb, som bedst muligt understøtter og udfordrer børnene og deres interesser. Vi har for nyligt introduceret Måneds Temaer, hvor hver stue er ansvarlig for at lave et udkast til et tema og forslag til aktiviteter. Dette vil bl.a. også være med til at sikre en tydeligere rød tråd igennem hele institutionen, da alle vil arbejde ud fra det samme tema. Faglige fyrtårne, sprogansvarlig og PL skal gennemgå alle månedstemaerne, og ensarte dem. Herefter skal de synliggøres i institutionen.

Vi har i 2021 sat minimum en time af på alle personalemøder, for at sikre at der har været mulighed for planlægning af aktiviteter og forløb, samt få den faglige snak om det enkelte barn. Det har frigivet tid, så stuemøderne har kunne blive brugt mere effektivt. Dog oplever vi at vi

skal blive bedre til at benytte os af den fastsatte dagsorden som er beskrevet i personalehåndbogen. På den måde kan stuemøderne blive brugt på at tale om børn, Topi samt andre, af årshjulet bestemte emner.

Selvstændighed og medinddragelse prioriteres også i rutinesituationer og struktur. Børnene opfordres til aktivt at deltage i spisesituationer, hvor de bl.a. dækker bord, skænker op, smører brød mm. afhængig af barnets alder og udviklingstrin. Børnene opfordres desuden til, for så vidt de kan, selv at tage tøj af og på mm.

Vi har i 2021 udarbejdet måltidsdogmer for æblehaven, som er en slags regelsæt over hvad børn har krav på i måltidssituationen, samt hvilke holdninger og værdier i måltidet, vi vægter skal prioriteres.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Med pædagogisk læringsmiljø forstås et miljø, hvor der med afsæt i det pædagogiske grundlag arbejdes bevidst og målrettet med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det pædagogiske læringsmiljø er ikke statisk, men er i stedet evigt foranderligt og dynamisk, hvorved det pædagogiske personale og ledelsen kontinuerligt er nysgerrige på, hvordan den pædagogiske praksis bedst kan rammesættes, organiseres og tilrettelægges.

Derved skabes de bedste betingelser for alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det pædagogiske personale arbejder systematisk med pædagogiske overvejelser omkring udviklingen af det pædagogiske læringsmiljø, så det understøtter børnegruppens kropslige, sociale, emotionelle og kognitive læring og udvikling. Det pædagogiske læringsmiljø tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Det har fx stor betydning for børnenes sociale udvikling, at de er i et læringsmiljø, hvor de støttes i at kunne sige fra og til og indgå i både kendte og nye sammenhænge med andre børn. Ligeledes har det stor betydning for barnets kommunikative og sproglige udvikling, at der er et rigt sprogligt miljø i dagtilbuddet, hvor personalet hele tiden er bevidste om at indgå i længere dialoger med børnene, stille åbne spørgsmål og kontinuerligt sætte ord på alt det, der sker i hverdagen i forbindelse med såvel pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, børnenes lege og daglige rutiner.

Det pædagogiske læringsmiljø er til stede hele dagen. Børnenes læring og udvikling i klyngens dagtilbud sker i

en vekslen mellem børneinitierede lege, voksenplanlagte aktiviteter og rutinesituationer som eks. morgensamling, påklædning og i alle andre situationer af kortere eller længere varighed, som både opstår spontant og planlagt i løbet af dagen. Læringsmiljøet er altså hele dagen – under frokosten, oprydning, tøjvask, i garderoben hvor børnene får tøj på, i den planlagte aktivitet og i legen.

Dette indebærer derved, at børnenes læring ikke er afgrænset til halvanden times pædagogiske aktiviteter om formiddagen, men finder sted gennem hele dagen. At etablere et pædagogisk læringsmiljø i de daglige rutiner i dagtilbuddet gøres fx ved at tale med børn, mens der skiftes ble, så barnet får stimuleret sin følelsesmæssige tilknytning og sproglige udvikling, at barnet støttes i selvhjulpethed ved selv at tage flyverdragt på i garderoben eller deltage i borddækningen, at barnet lærer at tage hensyn til andre ved frokosten som en del af arbejdet med barnets alsidige personlige udvikling og sociale udvikling mv. Læringsmiljøet er altså hele dagen – under frokosten, i garderoben hvor børnene får tøj på, i den planlagte aktivitet og i legen.

Pædagogerne arbejder efter en fast struktur på stuerne, der gør at børnene har lettere ved at gennemskue dagen og overgangene fra den ene aktivitet til den næste. Alle stuer og grupper planlægger ugens gang på stuemøder, hvor man deler børnene op i mindre grupper. Ved at børnene deles op i mindre grupper, kan pædagogerne sikre børnene den omsorg og nærvær de har behov for.

Der arbejdes med at det pædagogiske personale positionerer sig forskelligt ift. børnene - og derved har forskellige roller og arbejdsopgaver ift. det pædagogiske arbejde. På den måde er vi med til at sikre på, at alle børn i løbet af hele dagen har mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Personalet organiseres ud fra følgende positioner:

Fordyber

Er igangsætter af lege/aktiviteter og fordyber sig i længevarende leg/aktivitet med børnene, velvidende at dette er muligt, da andre voksne har fokus på børn, der er kede af det og/eller har brug for hjælp.

Omsorgsgiver

Er opmærksomme på børn, der ser ud til ikke at være en del af børnefællesskaberne og hjælper børn ind i lege/fællesskaber. Stimulerer, igangsætter til leg og samspil børnene imellem, med det formål at favne børn, der har brug for ekstra omsorg i forhold til at komme i samspil med andre børn.

Flyver

Hjælper børnene med praktiske ting, hjælper med at løse konflikter og trøster børn. Kan også være i leg/samspil med børnene, men er opmærksom på at have overblikket og have øje for de børn, der har brug for hjælp.

En organisering i positioner på fx legepladsen medfører at der både er planlagte aktiviteter (fordyber), personale (omsorgsgiver) der er opmærksomme på og hjælper børn der mistrives eller har svært ved at blive at blive en del af en leg/fællesskab og personale (flyver) der løser konflikter, finder legetøj frem mm. Alle 3 positioner er ikke nødvendigvis i spil samtidig på alle tider af dagen. Det vigtige er, at organiseringen via positioner giver forskellige roller der øger kvaliteten af det pædagogiske arbejde, mindsker kompleksiteten og hjælper det pædagogiske personale med at planlægge og prioritere den pædagogiske opgave.

Evaluering pædagogisk læringsmiljø

Vi arbejder ud fra de forskellige positioner, men har behov for at få det bedre systematiseret og italesat, så det bliver tydeligt for alle på stuen, hvem der har hvilken rolle. Dette også for at sikre, at der konstant er en fordyber tilgængelig for børnene, til at indgå i - opstarte og fordybe sig i lege. Vi oplever at det går godt på de fleste stuer, men at det har været svært på de stuer med mange nye personaler. Vi skal i 2022 især have fokus på rollefordeling i oppestunden, samt systematisk oplæring af stuer med nye personaler.

Dagligdagen er organiseret så der er plads til børne og vokseninitierede lege, samt spontane aktiviteter over en hel dag. Vi prioriterer i høj grad selvhjulpenhed og aktiv deltagelse blandt børnene - dette også i rutinesituationer. Barnets behov for omsorg kommer altid i 1. række, og personalet i æblehaven er dygtige til at vurdere hvad barnet kan i den givne situation.

Det kan dog være en udfordring altid at få afsat den nødvendige mængde tid, dette især om eftermiddagen eller morgenen, hvor der ikke er lige så meget personale.

Vi arbejder fortsat på at blive bedre til at skabe tydelige og strukturerede overgange fra en aktivitet til en anden.

Vi er opmærksomme på at arbejde med det pædagogiske læringsmiljø, så det skaber de bedste muligheder for børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Vi kunne godt tænke os at blive bedre til at inddrage børnenes perspektiv gennem bl.a. struktureret observation samt børnesamtaler med de ældre børn. Her vil vi i 2022 bruge materialet fra KIDS til netop dette.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

I Københavns kommune arbejder vi med pejlemærket forældrepartnerskab. Forældre og det pædagogiske personale spiller hver især en vigtig rolle i forhold til at skabe trivsel og læring for barnet.

Forældre kender barnet kvag deres rolle som forældre og det pædagogiske personale kender børnene kvag rollen som professionelle omsorgspersoner. Man kan sige at forældre og det pædagogiske personale har forskellige roller og perspektiver, men med samme mål om at skabe en tryk og udviklende hverdag for børnene i institutionen.

Mål for forældrepartnerskab:

- Forældre og institution skal indgå i et tæt og ligeværdigt samarbejde om det enkelte barns eller unges udvikling og trivsel.
- Forældre er en ressource i forhold til samarbejdet om deres børn og skal ses som en del af et partnerskab.

Et ligeværdigt partnerskab handler om at oparbejde et samarbejde der bygger på gensidig respekt og tillid. For at skabe optimale forudsætninger for barnets trivsel og læring er det helt afgørende at vi i samarbejdet får skabt et tillidsfuldt miljø, hvor forældre og personale gensidigt rummer hinandens forskellige roller

i barnets hverdag.

Eksempler på samarbejde om børns trivsel og læring:

Børn er som udgangspunkt i en udsat position, når de starter en ny institution. For at give børnene de bedste forudsætninger for at trives, så inviteres nye forældre til at komme på besøg inden start, hvor forældrene får mulighed for at fortælle om deres barn, og man taler om den gode opstart.

Forældre inviteres altid til en samtale, hvis der er bekymring for deres barns trivsel eller læring. Forældre opfordres også altid til at tale med det pædagogiske personale, hvis der er noget de er usikre på eller er bekymret for.

Det pædagogiske personale gennemgår to gange årligt alle børns udvikling ud fra værktøjet TOPI. TOPI er en forkortelse for Tidlig Opsporing. Målet er at vi med brugen af en systematisk metode sikrer opsporing af de børn, der måtte være i mistvivl for herefter at kunne igangsætte koordineret indsats. Hvis der er en oplevelse af eller bekymring om mistvivl, så inviteres forældre til samtale, hvor man i fællesskab udarbejder en plan, for hvorledes institution og forældre i samarbejde kan arbejde med barnets trivsel eller læring.

I forældrerådet drøftes og defineres de værdier, som ligger til grund for den pædagogik, og hvorledes man kan samarbejde om børnegruppens trivsel og læring.

Evaluering samarbejde med forældre om børns læring

Vi ser forældre som de vigtigste samarbejdspartnere. For os er det vigtigt med gensidig respekt og forståelse, samt et stærkt og tillidsfuldt samarbejde. Dette kommer til udtryk gennem den daglige kontakt som udformer sig, både gennem den daglige dialog, information om barnets hverdag gennem Aula.

Desuden skrives fire nyhedsbrev om året, hvor der gives et indblik i hvad der sker på stuen, særlige fokus og udfordringer, gruppeinddeling samt mere ved behov.

Vi oplever at der generelt er et godt samarbejde, og ser forældrene som værende samarbejdsvillige og med en positiv tilgang og kontakt. Vi forventer at forældre tager fat i os hvis de oplever noget der undrer dem, bekymrer dem eller hvis de har behov for at snakke - lige så meget som vi tager fat i dem ved samme behov. Dette afstemmes desuden ved formøderne.

Vi har udarbejdet en modtagelsesprocedure til nye børn/forældre – i denne står der hvornår forældre skal tilbydes samtaler. Dette giver forældrene en ro i forhold til den første tid. I 2021 har der været flere møder der enten har været aflyst eller udskudt på ubestemt tid pga. covid19, men i slutningen af 2021 reviderede vi vores kadence af tilbudte møder, og fik udarbejdet et skema som blev implementeret i starten af 2022. Vi evaluerer i marts 2023, for at vurdere om skemaet har været en støtte til både stuer og forældre.

Vi har haft en rigtig god erfaring med vores tiltag om at have forældre til samtale inden barnet starter. Her bruger vi et skema som blev udarbejdet i 2019. Vi oplever at dette skema har nogle mangler, og derfor vil vi i 2022 justere og optimere, samt få en procedure for videndeling fra denne samtale til resten af stuens personale.

Vi har et aktivt forældreråd der jævnligt afholder møder. Vi oplever dog ikke, at de resterende

forældre aktivt benytter forældrerådsrepræsentanterne til at få vendt mulige problemstillinger. Dette kan være pga. Covid19 – men vi vil i 2022 have mere fokus på dette. Bl.a. ved en større synlighed i forældregruppen.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

I klynge H er vi særligt optaget af at alle børn bliver set, og vi har en systematisk opmærksomhed på, at børn så vidt muligt ikke bevæger sig ud i udsatte positioner. Dog kan det ikke altid undgås, da fx nyopstartet børn ofte vil være i en udsat position eller børn med diverse motorisk, kognitivt, verbale, sociale eller udfordringer i hjemmet ofte også vil være i en udsat position.

I klynge IBØ-H har vi flere pædagogiske redskaber vi benytter os af, så vi sikrer os pædagogiske læringsmiljøer der tager højde for alle børn bliver set og børn i udsatte positioner kan blive inkluderet og få tilbudt det nødvendige for, at fremme deres udvikling og dannelse i en positiv retning.

Rambøll TOPI (Tidlig Opsporing og Indsats): som er et simpelt og brugervenligt værktøj, som sikrer systematisk arbejde med den tidlige og forebyggende indsats i forhold til barnets udvikling og trivsel. Samtidig struktureres og fastholdes den fælles dialog omkring barnets trivsel. Vi benytter TOPI minimum 2 gange årligt.

Positioner: Det pædagogiske personale er opmærksom på hvilke positioner de fordeler mellem sig i arbejder med børnene. Fordyberen, som er i gang med læringsaktiviteten, omsorgsgiveren, som fx tager imod børnene, trøster og står for den nærværende omsorg. Flyveren, som har til opgave at omsorgsgiveren og fordyberen har ro til at være nærværende med børnene og ro til at være i deres rolle/position.

Små grupper: Vi strukturer vores hverdage i små grupper, så alle børn får positiv voksenkontakt samt vi har en fin opmærksomhed på alle børn, dermed sikrer vi, at børn i udsatte positioner er i trivsel, får tilbudt læring samt udvikling og dannelse fremmes.

Evaluering af Børn i udsatte positioner

Vi arbejder systematisk med TOPI og trivselsvurderinger af de enkelte børn på stuen. Skulle et barns trivsel være kategoriseret som ”gul” eller ”rød”, holder vi et handleplansmøde med forældrene. Ved at samarbejde med forældre og evt. tværfagligt team, oplever vi, som udgangspunkt, at kunne hjælpe børnene tilbage i ”grøn” trivsel.

Personalet har et skarpt fokus på inddeling af børn i faste mindre grupper. Børn der er i udsatte positioner sættes i gruppe med den voksne som de har den bedste relation til. Vi reflekterer

desuden ofte over børnesammensætningen og deres trivsel i gruppen, samt om hvorvidt der er brug for justeringer.

Inddeling af børnene i mindre grupper kan godt være en udfordring ved ex.modtagelse af nye børn. Her er der ofte behov for både at være "fordybelses - og omsorgsgiver". Her kan det være svært at yde samme omsorg, fordybelse og nærvær til de resterende børn i gruppen, når man kun er en. Vi er i 2021 blevet gode til at strukturere os på en måde som tilgodeser dette dilemma. Dette kan være ved at der er to grupper der er slået sammen, så man altid kan hjælpe hinanden.

I oppestunden skal vi have fokus på at tilbyde samme muligheder for aktiviteter for de børn der er vågne. Vi arbejder pt. På at være bedre til positioneringen, og så skal vi i 2022 implementere en aktivitetsplan for de børn der er oppe. Planen er udarbejdet så alle, uanset stue kan efterkomme den.

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vi er opmærksomme på overgange og at dette er store livsændrende begivenheder for børnene. Der ved ønsker vi at skabe de bedste forudsætninger for gode overgange og sammenhænge for børnene, både når de starter i vuggestuen, når de rykker videre i børnehaven (eller til ny vuggestue), når de skal starte i skole/fritidshjem og når de begynder i klub. Forældre bliver f.eks. indkaldt til et opstartsinterview, inden de starter i vuggestue/børnehave hvor der bl.a. bliver informeret om 'den gode indkøring' samt en fælles forventningsafstemning. Der er ekstra fokus på at børn er i udsat position i indkøringsfasen.

Evaluering sammenhæng til børnehaven

Vi har revurderet opstartsproceduren for nye forældre, her er vi blevet bedre til alternative mødeformer. Frem for at aflyse et fysisk møde, bliver de nu i større grad afholdt på enten teams eller i tlf. Dette altid efter forventningsafstemning med de pågældende forældre.

Forældrene tilbydes et formøde inden barnet starter i vuggestuen, samt informeres om mulighed for legebesøg en gang om ugen inden opstart. Dette har vi kun gode erfaringer med, og vil fortsætte i 2022. Desuden tilbydes forældrene en opfølgende samtale efter modtagelsen. Vi er i 2021 blevet gjort opmærksomme på, at nogle forældre oplevede en brat overgang i kommunikationen fra personalet, fra børnene startede og til de var trygge i vuggestuen. Dette har vi taget til efterretning, og prioriterer nu et møde med forældrene efter endt opstartsperiode – så vi sammen kan evaluere den første tid i vuggestuen, samt forventningsafstemme kommunikationsniveauet i fremtiden.

Alle børn der stopper i æblehaven, får udfyldt overdragelsesdokumenter af personalet. Frem til maj 2021 brugte vi et overdragelsesdokument vi selv havde udformet. Vi benytter os nu af "hjernen og hjertet" i aula, når vi laver overdragelse. Vi prioriterer højt at der er styr på overdragelsesproceduren, og holder desuden et møde med forældrene inden barnet stopper. Her bliver de delagtiggjort i det vi videregiver til den kommende institution, og har mulighed for at bidrage med deres perspektiv. Vi skal være opmærksomme på, at der i 2022 bliver afsat tid og sparring til de stuer der ikke er besat med fuldtalligt af uddannede pædagoger. Dette gøres ved at PL deltager i stuemøder ved behov.

Når barnet skal starte i børnehave, besøger vi gerne den kommende børnehave. Dette gøres med den gruppe som barnet er i. Forudsætningen for at dette kan lade sig gøre, er at den modtagende børnehave er interesseret i et besøg, samt beliggenheden af den.

Vi har i 2021 besøgt børnehaven Slottet som led i overgangsarbejdet fra vuggestue til børnehave, og de har besøgt os. Dette har bl.a. været for at arbejde på relationer samt venskabsdannelse, men også for at det enkelte barn får kendskab til hvad en børnehave er for noget. Børnehaven Slottet giver udtryk for børnene hurtigere bliver trygge i de nye omgivelser.

Både børnehaven og vuggestuen er på baggrund af disse erfaringer, interesserede i at fortsætte dette samarbejde – omend under mere strukturerede forhold end før. Vi har nu taget de første skridt i udarbejdelse af en procesplan, hvor alle stuer nu er blevet tildelt venskabsstuer på tværs. Vi skal nu i gang med at etablere aftaler, samt udtænke den mest optimale plan for samarbejdet i 2022. Dette skal bl.a. effektueres i vores fælles personalemøder, som vi har hver 3. måned.

Vi evaluerer i feb. 2023

Samspil og relationer - fokusområde

I Æblehaven er vi opmærksomme på børnenes samspil og relationer. Vi ønsker at børnene danner trygge og sikre relationer til både personale men især også børnegruppen. Dette kommer blandt andet til udtryk ved inddeling af børnene i mindre børnegrupper, hvor der er god mulighed for at børnene under trygge, sikre rammer kan få plads og mulighed for at kunne udforske læringsmiljøet samt udfordre sig selv og egne kompetencer.

Vi er opmærksomme på, at alle børn er en del af et godt og nærende børnefælleskab og aktivt indgår i legerelationer med de andre børn. Vi har derfor også et fokus på at hjælpe børn ind i lege.

Der er vigtigt at børnene føler sig set, hørt og derigennem anerkendt. Derfor har vi en generel lydhørhed overfor børnene og børnenes perspektiver, interesser og kropssprog.

Den voksne er en tryk base, der gennem sit nærværende kropssprog og verbale sprog drager omsorg for det enkelte barns trivsel, udvikling og læring og som understøtter barnets tilknytning gennem en rolig og inkluderende tilgang. Derfor er der også fokus på voksen-barn relationen, for tydeligt at guide barnet ind i børnefællesskabet og samspil med de andre børn samt at kunne kommunikere hvad der skal ske.

Der er desuden et fokus på at skabe faste rammer og en fast struktur. Dette så at rutinesituationer vil forekomme genkendeligt for børnene. Dette er bl.a. med til at understøtte børnenes trivsel og tryghed. At børnene ved hvad der skal ske understøtter dem desuden i bedre aktivt at kunne indgå i samspil under rutinesituationer.

Hvad betyder samspil og relationer?

- Kontakten, sproget, kropssprog tilgængelighed bl.a. i grupperne
- Engagement - aktiv deltagelse
- Tillid og tryghed
- Lysten - skal smitte af på en positiv måde
- Samme børn og voksen (én gruppe) + struktur
- Rollefordelinger - hvornår er det ok at afvige fra de 3 roller?

Evaluering

Generelt går det rigtig godt med opdelingen af børn i mindre, samt relevante grupper. Vi kan dog opleve at det er svært at opnå i oppestunden samt om eftermiddagen. Dette bliver desuden forstyrret, hvis der mangler voksne grundet bl.a. sygdom, kurser, fridage mm. Her skal vi især være opmærksomme på verbalt at aftale med hinanden hvilke(n) position man indtager, så der hele tiden er minimum 1 voksen der kan være fordybet i en aktivitet, mens den anden må agere flyver og omsorgsgiver. Vi oplever at kontinuerligt fokus på netop rollefordelingen, har gjort at vi har rykket os, og vil fortsætte denne udvikling, ved til stadighed at have det som punkt på personalemøder – men også være opmærksomme på vigtigheden af den daglige kollegiale feedback.

Efter besøg i 2020 af vores pæd. Konsulent, er vi blevet mere skarpe på relationsdannelsen. Vi fik en opfriskning af Pär Nygrens omsorgsteori, samt vigtigheden i at have et fælles tredje når man skal danne relationer med et barn.

Dette er blevet en fast del af personalets tankesæt i hverdagen, og der arrangeres på daglig basis aktiviteter med fokus på fælles tredje med bl.a. sansemotoriske aktiviteter, som at røre ved cornflakes, sidde i en balje med havregryn, puste fjer over det hele mm.

Vi har i Æblehaven skæld-ud-fri zone, og det går rigtig godt. Vi bestræber os på at kommunikationen er altid i børnehøjde.

Der er fokus på at have en nærværende voksen, som indgår i en fordybet interaktion med børnene på børnenes niveau. Vi er opmærksomme på at placere os i børnehøjde og aktivt deltage i lege og aktiviteter. Dette er noget vi fortsat ønsker mere fokus på gennem rollefordelinger.

Vi oplever at modtagelsen af mange nye medarbejdere kan udfordre vores tilgang til netop

samspil og relationer. Dette kan give sig udtryk hvis en medarbejder ikke har fået den nødvendige oplæring, samt feedback i dagligdagen. Vi er opmærksomme på at vi i 2022 skal have systematiseret vores modtageprocedure af nye medarbejdere, så alle bliver rustet til opgaven.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Læringsmiljøet er de værdier, som vi bygger det pædagogiske arbejde på, og de tanker vi gør os, om hvad børnene skal have ud af legen. Det pædagogiske læringsmiljø er rammen for børns læring og trivsel og dermed ikke bare nogle få timer med pædagogiske aktiviteter om formiddagen, i den institution man er indskrevet i. I klyngen benytter vi os i bredt omfang af nogle af de mange tilbud der findes i lokalsamfundet. Biblioteket og legepladser bliver ofte besøgt, og desuden bruger pædagogerne ofte redskabet ”åben dagtilbud” til at finde tilbud i nærmiljøet, som understøtter en given aktivitet – både ud fra læreplanstemaer og aldersgruppe. Det kan eksempel være forløb i, eller udflugter til kulturhuse, museer mm. Børnehavebørnene har en tradition for at besøge plejehjem op til jul, hvor de går Lucia-optog til glæde for de ældre borgere på Østerbro. For at skabe tydelige overgange når barnet stopper, vil vi besøge den nye institution hvis den ligger i nærmiljøet. Vuggestuebørn besøger den nye børnehave, og børnehavebørn besøger den kommende skole samt Fritidsinstitution – som et led i stærkt samarbejde.

Evaluering

Udover førømtalte besøg i barnets kommende børnehave/børnehaven slottet, har vi i 2021 ikke besøgt så meget andet end de omkringliggende legepladser. I 2022 har vi fokus på at komme mere ud af huset, hvis det er relevant for børnegruppen. Vi har købt ladcykler med motor, og har nu mulighed for længere ture. Vi skal alle have kendskab til ”åben dagtilbud”, så det ikke kun er de tilbud vi inviteres til der benyttes.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Der lægges i klyngen vægt på den pædagogiske indretning, og det at inddrage børnenes perspektiv. Indretningen skal lægge op til et aktivt rum, hvor børnene har mulighed for at udvikle sig som hele mennesker - kropsligt, kognitivt, socialt, musisk og æstetisk.

Indretning af det fysiske læringsmiljø tager udgangspunkt i disse dogmeregler, som tager højde for et udviklende lege- og læringsmiljø for børn:

Indretningen skal give mulighed for forskelligartet leg

Det vil sige; at indretningen skal give mulighed for forskelligartede lege, indretningen gør det tilgængelig for børnene at udvikle og understøtte deres udviklings potentiale. Det vil sige; at det skal være tydeligt for alle, hvad man kan lege i ”zonen”. Der skal være materialer eller redskaber der understøtter og er med til at udvikle legen

Den forskellige leg skal være tydelig og afgrænsede i områder

Det vil sige; at område skal være tydelig markeret eller afgrænset i en ”Zone” (Legezone). Materialer/redskaber der understøtter legen skal befinde sig i zonen.

Alt synligt legetøj skal være tilgængeligt.

Det vil sige; at alt legetøj, materialer som ikke er direkte tilgængeligt for børnene skal placeres bag låger eller på depoter.

Indretningen skal, være fleksibel og kunne opdeles i mindre rum/zoner.

Det vil sige; at borde og stole kun har en central plads under måltidet. Møbler og indretning skal i størst muligt omfang være fleksible og kunne imødekomme forskellige behov.

Indretningen skal afspejle børnegruppens alder og udviklingstrin

Det vil sige; at en stue/legezone er alderssvarende indrettet og afspejle graden af selvhjulpethed, interesse og udvikling

Rummet skal respekteres som børnenes udviklingsrum/arbejdsrum

Det vil sige; at rod og ikke relevante ting skal fjernes, rummet skal fremstå imødekommende og overskueligt, for børnene.

Omsorg for læringsrummet

En anden ting der ændrer sig, er vores generelle tilgang til rummet. Det kræver "omsorg" og daglig vedligeholdelse at kunne tilbyde et læringsrum.

At gøre det klar, så det inviterer til leg, stille små lege scenarier op, så det tydeligt fremgår for børnene, hvad man kan lege hvor.

At de voksne anviser og deltager i legene, så børnene ved hvad de kan lege, hjælpe med at opretholde legezonen, og være med til at udvikle den.

At vedligeholde; Tingene skal på plads i de forskellige legezoner, så de forbliver legezoner og er klar til leg igen.

Evaluering

Vi har i 2021 fået en totalindretning som vi skal have mere i spil. Vi er blevet opmærksomme på at ikke alle zoner er lige tydelige, og derfor er der pt. Indhentet tilbud på folieløsninger

Indretningen gør det ikke i sig selv – og vi skal i 2022 bl.a. have fokus på at "gøre klar". Der skal arbejdes på en fælles forståelse for at zonerne ikke har en nævneværdig værdi, hvis de ikke er klargjort og vedligeholdt.

Dette som et led i et fælles personalemøde med Slottet, så vi kan lære af- og inspirere hinanden. At have styr på lege og læringszonerne, taler direkte ind i vores fokus på sprog i Æblehaven.

Vi skal i 2022 have indført afsnit til personalehåndbogen omkring omsorg for læringsrummet.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer

For at nå de pædagogiske mål i Æblehaven arbejder vi med:

- opdeling af børn i små grupper, som er pædagogisk velovervejet i forhold til alder, venskaber og nærmest udviklingszone.
- Positionering af personalet i hhv. "omsorgsgiver", "flyver" og "fordyber". Vi er opmærksomme på at man i løbet af dagen kan have flere roller på sig, men opmærksomheden omkring hvilken position man indtager, skaber tryghed blandt både børn og personale.
- at forstyrre børnene tilpas, så der er balance mellem tryghed og udfordring.
- at samarbejde på tværs af stuerne, med blik for fællesskabet og mulighed for venskabsdannelse.
- at alle børns selvstændig med et insisterende fokus på selvhjulpenhed, i gennem hele dagen.
- at spejle børnenes følelser, så de føler sig anerkendt, set, hørt og forstået.
- At hjælpe børnene med at sætte ord på handlinger og intentioner

I vuggestuen opdeler vi derfor dagligt børnene i små grupper, hvor vi blandt andet tager på små ture, leger på stuen, går på legepladsen, laver kreative aktiviteter eller deltager i praktiske gøremål.

Vi bruger selvhjulpenhed og børnenes naturlige interesse for læring til at lade dem deltage og bidrage i alle dagens gøremål fra borddækning til selv at kunne tage strømper på. Det er vigtigt for os at børnene uanset alder har mulighed for at bidrage med lige præcis det de kan, og at vi ikke fratager dem muligheden. Et eksempel på selvhjulpenhed og spejling i Æblehaven, kan være når vi før frokost vasker hænder. En gruppe børn går på badeværelset med en voksen. De store børn hjælper de små med at tænde vandet, og evt. hente sæbe. Børnene begynder at vaske hænder, og de voksne er med på sidelinjen. Den voksne hjælper når det bliver nødvendigt.

Andre gøremål som at hente bleer, hagesmække, vask af hagesmække mm. inddrages børnene også i.

Vi arbejder bevidst med spejling og koordinering i forhold til børnene og deres følelser. Der er altid for barnet en god grund til at være ked af det, frustreret, eller for den sags skyld glad. Når vi rummer og anstrenger os for at forstå hvorfor, er der en god mulighed for at barnet føler sig mødt og set. Vi har den overbevisning at alle børn som udgangspunkt gerne vil samarbejde og det er vores opgave at skabe rummet til det.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

For at nå de pædagogiske mål i Æblehaven arbejder vi med:

At børnene deles op i små grupper

de gode overgange, og har et insisterende fokus på, at vi som voksne positionerer os hensigtsmæssigt.

at de voksne skal skabe gode muligheder for børnenes trivsel, leg og læring, ved at have fokus på det enkelte barns nærmeste udviklingszone.

At have fokus på indretning – og lave små rum i rummet.

Legen har i vores daglige pædagogiske praksis en meget central rolle, i forhold til børnenes sociale udvikling. Vi bruger som voksne legen aktivt ved at gå foran, ved siden af og bagved børnene. På den måde understøtter vi de børn der har brug for lidt ekstra hjælp, samt udfordrer de børn der har brug for dette. Vi hjælper og guider børnene i fællesskaber, ved at dele dem op efter udviklingstrin og fokuserer ikke kun på alder. Børnene har på den måde mulighed for at udvikle sig, samt at spejle sig i både børn og voksne på stuen.

Vi ser barnet som kompetent i forhold til egen læring, og bestræber os på at give børnene alternativer og anvisninger, frem for blot et ”nej” eller anden negativ kommunikation. Et ”nej” skal altid følges op med et alternativ til handling.

Vi opfordrer børnene til at drage omsorg overfor hinanden, ved at lære børnene at se på - og aflæse hinandens ansigter og kropssprog. Vi hjælper børnene med at genkende, italesætte og reagere, i forhold til det de selv oplever, eller ser hos andre.

Vi arbejder aktivt med at gøre børnenes læringsmiljø attraktivt og tydeligt, så børnene tydeligt kan se hvilke legemuligheder de har. Det gode legemiljø er bl.a. med til at skabe forudsætning for at kunne danne gode relationer samt læring.

Vi bestræber os på, altid at minimum en voksen har sin fulde opmærksomhed på børnene, især i overgangene fra en aktivitet til en anden. Børn har, brug for at vi som voksne er forudsigelige og tilgængelige for at give en god overgang. Hermed de beskrevne forskellige positioner

Vi har fokus på rutiner, samt inddragelse af børnene deri. På den måde skaber vi forudsigelighed og tryghed for børnene.

Et eksempel på en fast rutine i Æblehaven, er vores morgensamling. Vi begynder ca. 9.00 hvor børnene samles. Forældre er klar over at aflevering skal ske inde, så personalet har mulighed for at tage godt imod barnet. Her siger vi godmorgen, synger nogle sange og taler om hvad der skal ske i løbet af dagen. Vi har ro på, så vi kan se hinanden i øjnene. Vi taler også om hvem der er her, og hvem der ikke er her. Vi slutter af med en bid brød og noget at drikke. De efterfølgende aktiviteter er i forvejen planlagt af personalet, hvilket gør overgangen lettere. Den voksne i den pågældende gruppe, hjælper børn hen til det der nu skal ske. Det kan være legeplads, motorikrum, køkkenzone osv. Den voksne er tydelig i sin kommunikation, og børnene er aktive deltagere i at komme fra et sted til det andet.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

For at nå de pædagogiske mål i Æblehaven arbejder vi med:

- at børnene har det rart og trygt. At de føler sig anerkendt i samspillet mellem børn og voksne, så de får lyst til at bruge sig selv og sproget.
- Vi deler børnene op i små grupper, for at skabe den ro der skal til – til at understøtte det enkelte barns sprog.
- Vi har fokus på, at rutiner i hverdagen skaber fantastiske muligheder for kommunikation og sprog.

- at planlægge aktiviteter der styrker børnenes sprog, lade ord følge handling, sætte ord på det barnet ser, hører og føler.

- Vi har et særligt fokus på mad og måltider

Ved at have en fast struktureret hverdag, skaber vi forudsigelighed for både børn og voksne. Det har en stor betydning for tryghedsfølelsen at man ved hvad man skal og sammen med hvem. Vi bestræber os derfor på at der altid er voksne omkring børnene som kender dem godt og at vi som voksne ikke kun har kendskab til børnene på egen stue men til børnene i hele huset.

Så snart der er mulighed for det, arbejder vi med børnene i små grupper, her har børnene bedre mulighe-

der for at komme til orde og derved øve sproget. Vi øver os sammen med børnene i at stille åbne spørgsmål, der opfordrer børnene til at sætte flere ord på deres svar.

Vi arbejder med det fysiske læringsmiljø, hvor vi forsøger at indrette med tydelige legezoner, der giver børnene mulighed for at lege i mindre grupper og tydelige indikatorer på hvad man kan lege. Den gode fordybende leg giver børnene gode muligheder for at bruge og udvikle sproget.

Vi bruger måltidet aktivt i forhold til det pædagogiske arbejde. Måltidet er med alt hvad der hører til, før og efter, en oplagt mulighed for at arbejde med sproget. I Æblehaven hjælper børnene blandt andet med at hente maden i køkkenet, dække borde og sætte ord på hvad vi skal til at spise. Der er under hele måltidet rig mulighed for at samtale omkring stort og småt, og netop få stillet de åbne spørgsmål. Vi går op i at sidde i faste grupper til måltidet – også selvom der mangler børn. Det giver bare endnu bedre betingelser for at udvikle sproget, når man sidder i en mindre gruppe.

Vi bruger som voksne at italesætte vores handlinger, det skaber tydelighed omkring det vi gør, for både små og store. Vi hjælper på samme måde børnene ved at hjælpe dem med at sætte ord på det de gør, det de vil, eller sådan som de har det.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

For at nå de pædagogiske mål i Æblehaven arbejder vi med:

- At motivere børn til at bevæge sig, ved at vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse.
- At have fokus på både fin, og grovmotorik
- At skabe et pædagogisk læringsmiljø som skal understøtte, at børn har mulighed for at erfare verden med deres krop - og gennem deres krop.
- At skabe mulighed for fysisk udfoldelse både ude og inde.
- At dele børnene op i mindre grupper, så de voksne har fokus på hvad det enkelte barn har brug for, for at udvikle sig motorisk.
- At have fokus på selvhjulpenhed

Et eksempel på hvordan vi kan arbejde med krop og bevægelse i Æblehaven:

Vi har delt børnene op i små grupper. En gruppe børn skal sammen med en voksen ned i motorikrummet. Allerede da morgensamlingen slutter, starter overgangen til aktiviteten. Børnene får at vide at de skal med den voksne. De sidder på skamler, og får at vide at de skal kravle ned. De to største sætter sig op på knæene, og tager fat i skamlens kant. De møver sig sikkert ned, og får fast grund under fødderne. Herefter løber de hen til døren og venter spændt. De to andre, er knap så sikre – og det ved den voksne godt. Det ene barn kan nøjes med verbale instruktioner, og den voksne står parat for at støtte. Det sidste barn viser tydelige tegn på usikkerhed. Den voksne stiller sig bag barnet, og fortæller roligt og opmuntrende hvad barnet skal. Den voksne har begge hænder på barnet, så barnet føler sig tryk. Barnet får sat sig op på knæene, og den voksne støtter stadig barnet med hænderne. Herefter tager barnet fat i skamlens kant, og får møvet sig ned. Sådan!!!! Siger den voksne, og smiler til barnet.

Den voksne er begejstret, og siger med glad stemme; hvor er du bare sej – du gjorde det jo!! Godt klaret. Barnet griner tilbage til den voksne. De går i samlet flok ned til motorikrummet. Her har den voksne gjort klar til en maleaktivitet. Der er rullet papir ud på gulvet, og der står maling og pensler parat.

Den voksne fortæller børnene at de skal tage bukser og strømper af. De sætter sig ned, og går i gang med at hive sokker af. Bukserne driller lidt på det ene barn, og den voksne kan se at det er frustrerende. Hun spørger om pigen har brug for hjælp. Det har hun, og den voksne giver en hånd med. Da alle børn er klar, vælger de en pensel og et bæger med en farve i. De går straks i gang med at male på det udrullede papir. Nogle maler på papiret, andre på hinanden. Nogle smager lidt på malingen, og andre maler med hænder og fødder. Den voksne er deltagende, og sætter ord på hvad de hver især gør.

Efter 10 minutter, er det tid til oprydning. Den voksne samler maling og pensler ind, og hjælper med at vaske det værste maling af børnenes hænder og fødder. De går i samlet flok ud på badeværelset, hvor de hver især står ved vasken, og kigger sig i spejlet. De får en vaskeklud, og går i gang med at vaske sig. På opfordring fra den voksne, hjælper de hinanden. Den voksne hjælper også til. Bagefter begynder de at tage tøj på. Nogle mestrer det uden problemer, andre skal have lidt hjælp. Den voksne hjælper både fysisk og med verbal støtte. De har ikke travlt, og bruger 10 minutter, Herefter går de ind på stuen, hvor de andre er i gang med at dække bord.

Eksemplet viser at det ikke er selve produktet af aktiviteten der for pædagogen har det største fokus. Men at der ligger rigtig meget arbejde både før, under og efter – og at alle dele har stor værdi i sig selv. I maleaktiviteten er der både grovmotorik, fin-motorik, sansearbejde, sprogarbejde og en masse tryk og nærvær.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

For at nå de pædagogiske mål i Æblehaven arbejder vi med:

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere

At møde naturfænomener - som eks. at tage børnene på legeplads selv i regnvejr, samt en åben dialog om regn, vand, vådt mv.

At opleve naturen i naturen, men også at invitere den ind; hvad sker der med snebolden indenfor? Hvordan ser en bille ud i forstørrelsesglasset, hvordan føles blæsevejr? Opleve tyngdekraft med blade eller fjer der falder ned, opleve statisk elektricitet, med hår der står op i luften efter at have leget med stof (eks. faldskærm).

Vægter en undersøgende tilgang, som åbner for en aktiv inddragelse af naturen og naturfænomener

Undersøge forskellige ting på vores lysbord

Et eksempel på hvordan vi arbejder med natur, udeliv og science i æblehaven

Vi er ude og gå en tur. Alt er spændende, og der bliver både benævnt hvad der ses, og der bliver rørt ved blade på vejen. Et barn finder en snegl på fortovet – og kan se at noget af sneglens hus er knust. Der er en dialog om hvad der mon kan være sket. Et barn fortæller at han engang har trådt på en snegl. Dialogen går nu på, at det kan sneglen ikke lide. Børnene kigger meget interesseret på den, og giver udtryk for at det er synd for sneglen. Den voksne foreslår at barnet kan tage sneglen forsigtigt op i hånden, og sætte den på et blad. Det synes barnet er en god ide, men sneglen bliver ved med at falde af.

Vi beslutter at tage den med hjem i vuggestuen, hvor vi i gården har et lille hjørne med træer og natur. Sneglen bliver placeret i et hjørne, og der bliver lagt blade hen til den.

Dagen efter er børnene ude på legepladsen. Vi går hen for at se til sneglen, men den er væk. Børnene bliver hurtige enige om at den nok har fået det bedre, og er kravlet sin vej.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

For at nå de pædagogiske mål i Æblehaven arbejder vi med:

At have fokus på venskaber og hvordan man behandler hinanden

At barnet lærer at arbejde med forskellige kreative udtryk.

At dele børnene op i små grupper

At inddele stuerne med mange lege-zoner, som skaber optimale forhold for at lege med sine venner, udtrykke hvem man er og hvor ens grænser går.

Når årstider skifter, benytter vi os af de traditioner der hertil følger. Vi taler om dem, laver kreative ting til stuen med årstiden som tema, og vi smager på årstiden i form af det grønt vores køkkendame bruger, der altid følger årstiderne.

At bruge nærmiljøet og ”åbent dagtilbud”, hvor vi besøger eks. Biblioteker, eller følger længerevarende forløb i kulturhuset.

Et eksempel på hvordan vi kan arbejde med kultur, æstetik og fælleskab i æblehaven:

Vi har kigget på "åbent dagtilbud", og har fundet et tilbud om forløb med vuggestuebørnene. Forløbet starter med en opvisning i afrikansk dans, og de efterfølgende gange skal børnene selv være med. Vi ser det som en kærkommen lejlighed til at introducere børnene for noget vi selv er lidt usikre på.

Vi taler på et fredagsmøde om at stuerne hver især, skal vurdere hvem af børnene der vil få noget ud af sådan et forløb. Stuerne finder hurtigt ud af hvem der skal med, og vi melder efterfølgende 4 børn og en voksen med pr. stuen.

Forløbet strækker sig over 8 gange. Og børnene viser både genkendelse, deltagelse og glæde, når de er sammen med børn og voksne på tværs i huset.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Æblehaven evaluerer stuerne ugentligt til deres stuemøder. De evaluerer på børnegruppen, sammensætningen af de små grupper mm. Denne evaluering foregår mundtligt.

Vi har lavet en handleplan over det pædagogiske tilsyn samt vores evaluering af læreplanen, for at sikre os at der arbejdes med alle de punkter der kræver ekstra opmærksomhed.

Vi har en sprog-tovholder, som inviteres ind på stuemøder, når der er udfordringer, eller når stuen har brug for observation på pæd. Praksis.

Af metoder til at evaluere og kvalificere pædagogisk praksis i Æblehaven kan nævnes:

SMTTE

Kollegial observation (sprogvejleder)

Sprognæværk

Tilsyn

TOPI – opsamling

Aktionslæring

Stuemøder

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vi skal løbende evaluere den pædagogiske læreplan. Vi laver en handleplan som gennemgås på personalemøder. Denne handleplan er både over tilsyn og læreplan, og har forskellige tiltag og evalueringsdatoer spredt over hele året.

Det er især faglige fyrtårne og sprogansvarlig, der i fællesskab med PL, er med til at udfærdige handleplanen, samt sikre sig at den bliver fulgt.

Da vores personalehåndbog ligeledes er et dynamisk redskab, vil ændringer i denne desuden altid blive holdt op imod den ny styrket læreplan.

